

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
1031-09

meddelad i Stockholm den 16 mars 2011

KLAGANDE

AA

Ombud:
Förbundsjurist Camilla Morath
LO-TCO Rättsskydd AB
Box 1155
111 81 Stockholm

MOTPART

Försäkringskassan
103 51 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Jönköpings dom den 16 december 2008 i mål nr 3443-07,
se bilaga

SAKEN

Sjukpenning

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen upphäver underinstansernas avgöranden och förklarar att AA har rätt till en fjärdedels sjukpenning fr.o.m. den 21 februari 2007. Handlingarna i målet lämnas över till Försäkringskassan för fortsatt handläggning.

Dok.Id 103861

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-12:00
13:00-16:30

YRKANDEN M.M.

AA yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen beviljar honom en fjärdedels sjukpenning fr.o.m. den 21 februari 2007.

Försäkringskassan medger bifall till överklagandet.

Vad AA anför

Den sjukpenninggrundande inkomsten är kopplad till den förväntade inkomsten och endast indirekt till årsarbetstiden. Underinstansernas bedömning innebär att sjukpenningen blir beroende av hur den försäkrade utnyttjar tidbanken.

Syftet med reglerna om årsarbetstid är att arbetstagaren ska få rätt kompensation för sitt inkomstbortfall. Man utgår från årsarbetstiden i den mån detta är nödvändigt för att kunna beräkna ersättningens storlek (3 kap. 2 b § första stycket lagen [1962:381] om allmän försäkring, AFL). Uppgifter om årsarbetstiden har betydelse endast om ersättningen måste dag- eller timberäknas. Finns det uppgifter i kollektivavtal om ordinarie arbetstid kan dessa användas. Om det inte finns något kollektivavtal kan det vara lämpligt att använda uppgifter i t.ex. arbetsschema eller anställningsavtal (prop. 1986/87:69 s. 30 f.). Försäkringsöverdomstolen har slagit fast att uppgifter i kollektivavtalet normalt bör läggas till grund vid fastställandet av årsarbetstiden (FÖD 1992:4).

Vad Försäkringskassan anför

Mot vilken arbetstid ska arbetsförmågan bedömas för en person som har en viss årsarbetstid fastställd men som arbetar i varierande omfattning under årets alla dagar? Ska nedsättningen av arbetsförmågan bedömas mot den genomsnittliga årsarbetstiden eller mot den faktiska arbetstid som den försäkrade skulle ha haft om han eller hon inte hade blivit sjuk? Försäkringskassan anser att bedömningen ska göras mot den faktiska arbetstiden.

Mål nr
1031-09

När Försäkringskassan prövar rätten till sjukpenning ska nedsättningen av arbetsförmågan per dag bedömas i förhållande till den normala dagliga arbetstiden under sjukperioden. Detta för att ersättningen från sjukförsäkringen ska vara så nära den försäkrades inkomstförlust som möjligt.

AA hänvisar till gällande kollektivavtal som anger att arbetstiden vid dagtidsarbete är 40 timmar per vecka. Avtalet anger också att för en heltidsarbetande förs 94 minuter per fullgjord arbetsvecka till en tidbank. Om den som arbetar heltid inte fullgör sin ordinarie arbetstid en viss vecka minskar den tid som kan föras till tidbanken i proportion till den kortare arbetstiden. Tiden i tidbanken kan disponeras på flera olika sätt, bl.a. som ledig tid eller som pensionspremie.

Enligt ett arbetsgivarintyg från juni 2007 har AA under perioden mars 2006 – februari 2007 arbetat 1 560 timmar, dvs. sex timmar per dag. Den ordinarie arbetstiden anges i intyget uppgå till 40 timmar i veckan. Med ledning av uppgifterna i kollektivavtalet om arbetstid, vilka stöds av arbetsgivarintyget, anser Försäkringskassan att han är försäkrad för inkomst av heltidsarbete. Han får lön för ett heltidsarbete och löneavdrag från detta om han är sjuk. Han får därför anses ha rätt till en fjärdedels sjukpenning fr.o.m. den 21 februari 2007.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Lagrum

Sjukpenning utges vid sjukdom som sätter ned den försäkrades arbetsförmåga med minst en fjärdedel (3 kap. 7 § första stycket AFL). Årsarbetstiden är det antal timmar per år som en försäkrad kan antas komma att ha tills vidare i det aktuella förvärvsarbetet som ordinarie arbetstid eller motsvarande normal arbetstid (3 kap. 2 b § första stycket AFL). Att dessa båda bestämmelser är tillämpliga här följer av 1 kap. 3 § lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken.

Utredningen i målet

Enligt ett läkarintyg den 27 december 2006 hade AA en funktionsnedsättning som begränsade hans förmåga att utföra sina vanliga arbetsuppgifter med en fjärdedel under januari och februari 2007.

Enligt det kollektivavtal som gällde för AAs arbetsplats var arbetstiden vid dagarbete 40 timmar per helgfri vecka i genomsnitt per kalenderår. För en heltidsarbetande skulle för varje fullgjord arbetsvecka ett visst antal minuter föras till en tidbank. För dem som arbetade dagtid skulle, under den tid som Högsta förvaltningsdomstolens prövning avser, 94 minuter föras till tidbanken.

Den tid arbetstagaren hade inestående i tidbanken kunde disponeras enligt något av följande alternativ.

- Som betald ledighet
- Som kontant betalning som motsvarade aktuell lön per timme
- För inbetalning av premie till pensionsförsäkring

Enligt ett arbetsgivarintyg hade AA under tiden mars 2006 – februari 2007 arbetat 1 560 timmar. Detta motsvarar 30 timmar per vecka. Enligt en senare skrivelse från arbetsgivaren var arbetstiden för dagtidsarbete enligt avtal 40 timmar per vecka och vidare lades 1,57 timmar per vecka ut som ”komptid i kompbanken”.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

Målet gäller AAs rätt till en fjärdedels sjukpenning fr.o.m. den 21 februari 2007. Han arbetade vid denna tidpunkt 30 timmar per vecka och enligt läkarintyg var hans arbetsförmåga nedsatt med en fjärdedel. Frågan är om han avstått från förvärvsarbete med minst en fjärdedel.

Enligt kollektivavtalet var veckoarbetstiden 40 timmar. Arbetsgivaren har också intygat att ordinarie heltidsarbete var 40 timmar per vecka. Det system med arbetstidsförkortning som tillämpades enligt kollektivavtalet innebar att de anställda hade möjlighet till betald ledighet under 94 minuter per vecka vid heltidsarbete. De som arbetade heltid och gjorde uttag ur tidbanken i form av

Mål nr
1031-09

arbetstidsförkortning fick alltså lön för 40 timmars arbete, trots att den faktiska arbetstiden var reducerad med 94 minuter per vecka.

AAs faktiska arbetstid har varit 30 timmar per vecka. Dessa 30 timmar ska ställas mot den veckoarbetstid han skulle ha haft om han varit frisk. Denna är 40 timmar, i förekommande fall med den reducering som blir följderna om han utnyttjar möjligheten till arbetstidsförkortning.

Det saknas underlag för att anta att AA som frisk skulle använda tidbanken till arbetstidsförkortning. Därför bör hans veckoarbetstid som frisk anses vara 40 timmar. Genom att arbeta 30 timmar har AA avstått från förvärvsarbete med en fjärdedel. Han har därmed rätt till en fjärdedels sjukpenning.

Gustaf Sandström

Nils Dexe

Anna-Karin Lundin

Annika Brickman

Anita Saldén Enéus

Emma Rönström

Föredragande justitiesekreterare

Avd. I

Föredraget 2011-01-26